

Reinhold Ljunggren: Sommarbagen, 1971

Välkommen till Hedebyland

Utflykter i Sven Delblancs litterära barndomslandskap

Utflykter

i Vagnhärad och Trosa med Sven Delblanc och Hedebyborna

Den som läst *Hedebysviten* och *Maria ensam* kan känna igen sig i vår bygd. Men det är i *Livets ax* och *Sörmland i minnet* (med Reinhold Ljunggrens bilder) som Sven Delblanc mest dokumentärt och kärleksfullt skildrat sin barndoms landskap, gården Mölna och bondeårets rytm. Där kan vi läsa om de hemligheter som döljer sig bakom Kungliga väntsalsens gardiner, om den sjuårige Svens väg till skolan vid Trosa land, om träskulpturen av "Anna själv tredje" i kyrkan där intill - och om resan till Trosa som det stora äventyret.

Svens barndomshem Mölna är idag privatbostad och inte tillgängligt för allmänheten. Men hans barndoms-miljö längs Trosaån kan alla uppleva på den vackra **Åpromenaden** från Vagnhärad centrum fram till Albybro, där man ser Mölna på andra sidan ån. Delblancsällskapet har gjort till en årlig tradition att inbjuda allmänheten till åpromenad den 26 maj, Sven Delblancs födelsedag. Åpromenaden ingår i Sörmlandsleden, sträckan Sillekrog-Trosa.

Trosa lands kyrka 1955

Järnvägsstationen i Vagnhärad, som spelar en viktig roll i *Hedebysviten*, har fått tillbaka sin gamla roll som trafikcentrum och mötesplats. Före personbilarnas tid var den en naturlig anhalt för resande till det kungliga lustslottet Tullgarn, som ännu på 40-talet var Gustav V:s sommarresidens.

Järnvägsstationen inrymmer idag förutom allmänhetens väntsal två små muséer. Det ena är **Kungliga väntsalen**, om vars storhetstid vi kan läsa i inledningskapitlet i *Åminne*. Den restaurerades och togs i bruk som bygdens egen VIP-lokal på 1990-talet. Det andra är det lilla **Folkhems-muséet**, som ger en bild av hur en kalkbruksarbetarens hem (kök och kammare) kunde se ut omkring 1940,

den tid som skildras i *Hedebysviten*.

Kungliga väntsalen förvaltas av Vagnhärads hembygdsförening, som har sitt centrum på hembygdsgården **Trostorp**. Där kan man uppleva minnen från den sörmländska bondekultur som skildras så kärleksfullt i Sven Delblancs böcker. Där finns också ett litet skolrum, inspirerat av skolskildringarna i *Vinteride* och *Sörmland i minnet*.

Sven Delblancs skola vid Trosa land är nu föreningslokal för Vagnhärads sportklubb men Trosa lands kyrka där intill är sommartid öppen för allmänheten. I kyrkans gästbok hittar vi flera gånger Sven Delblancs namn, från sommarbesök ända fram till början av 90-talet. Kanske gör du som Karolina i *Stenfågel*, slår dig ner i ett

bänkkvarter på norrsidan och betraktar målningarna av de kloka och de fåvitska jungfrurna eller undrar över att Anna själv tredje ser så ung ut fast hon är mormor. Det gamla katolska S:t Annas kapell i anslutning till kyrkan används för olika aktiviteter under sommaren.

En utflykt i Hedebybornas anda avslutas lämpligen med ett besök i **Trosa**, där baron Urse i *Åminne* bjöd Hedebyborna på kalas på Stadshotellet. På hotellets gård har Hedebyborna fått nytt liv i en teaterföreställning som gavs för första gången sommaren 2010. Och en stilla promenad i Trosas små gränder påminner oss om en tid då resan till Trosa för pojken på Mölna var "en dagsutflykt och ett stort äventyr" (*Sörmland i minnet*).

Trosa-eposet, ca 1950 (bilden beskuren)

Sven Delblanc (1931-1992)

Sven Delblanc föddes i Kanada 1931, dit föräldrarna utvandrat. Familjen flyttade 1934 tillbaka till Sverige och bosatte sig som jordbrukare på gården Mölna i Vagnhärad i Sörmland. I början av 40-talet flyttade Sven med sin mor till Södertälje. Efter studentexamen kom han till Uppsala, där han blev docent i litteraturvetenskap. 1991 tilldelades han professors namn.

Sven Delblanc gjorde sin litterära debut med *Eremitkräftan* 1962. Han var språkmästare, satiriker, realist, krönikör och har efterlämnat ett rikt författarskap med ett 30-tal romaner

samt en lång rad litteraturhistoriska verk och essäsamlingar bakom sig. Han skrev teaterpjäser och deltog flitigt i kulturdebatten.

Delblancsällskapet har bl.a. gett ut fyra volymer med ett brett urval av Delblancs essäer om litteratur och konst, inlägg i samhällsdebatten och personliga minnesbilder.

Centralt i hans författarskap står två stora romanbyggen, *Hedebysviten* och *Samuelsviten*. TV-serien om Hedebyborna bidrog till att göra Sven Delblanc till en folkkär författare, samtidigt som många av hans romaner är präglade av akademikerns mer lärda framtoning, till exempel den allegoriska *Speranza*.

Ån löpte fram i sin djupa fåra, inåtvänd och drömskt försunken, med sorlande virvlar som om den talade för sig själv under sin långsamma färd mellan alar och hängande pil (Sörmland i minnet).

DELBLANC SÄLLSKAPET

www.delblancsallskapet.se

För frågor om öppettider, program, priser mm, kontakta Trosa Turism, 0156-522 22, e-post: turism@trosa.com Hemsida: www.trosa.com Det gäller också om du vill uppleva en flottfärd på Trosaån genom Vagnhärad.

*Text: Maj-Britt Imnander
Layout: ÖSP Folke Bagger
Tryck: ÖSP
Foton: Lütfi Özkök, Birgitta Lerjeryd
Övriga bilder: Reinhold Ljunggren*